

Basgitarist van vele werelden

Met zijn nieuwste project Naamu bouwt bassist, docent en bandleider/componist Teun Creemers een bijzondere brug tussen West-Europese en West-Afrikaanse muziek.

Naamu - "Ik hoor je!", de kreet die je in Mali vaak tijdens het applaus hoort - komt 7 april uit als album en op de streamingdiensten, en op 28 mei is er een optreden op Jazz in Duketown in Breda. We ontmoeten Teun tijdens het eerste Nederlandse optreden van de deze keer nog instrumentale versie van de band, in het Huis van Puck te Arnhem - Teuns hometown. En we zien hoe Creemers niet alleen met composities een brug maakt tussen de muziek uit twee werelden, maar ook hoe hij dat in zijn speeltechniek doet. In de composities van Naamu zet hij namelijk de basgitaar ook echt als basgitaar in. Zoals veel Afrikaanse (bas)gitaristen die op een kora leerden spelen, gebruikt hij vaak een soort eenhandige harp-tokkeltechniek. Maar vooral: Teun wist met zijn composities niet alleen een groep Nederlandse topmusici aan zijn project te verbinden, maar hij kreeg ook een aantal Malinese toppers enthousiast om op het album de zang voor hun rekening te nemen: Harouna Samake (kamele ngoni), Mamadou Diabate (balafon), Sefoudi Kouyaté (kora), Yacouba 'Bloffou' Sagara (speelde bij Salif Keita en Vieux Farka Touré) en Kankou Kouyaté (zang). Kouyaté? Inderdaad, familie van de wereldberoemde ngoni-speler Bassekou Kouyaté.

Tijdens het optreden in Nederland namen twee saxofoons en een gitaar de rol van de vrouwenstemmen van het album over. 'En dat gaat prima hoor, maar ik mis die prachtige vrouwenstemmen en die taal wel. En ik ben van plan om zelf ook kamele ngoni te spelen tijdens de optredens, maar ik ben live nog onvoldoende vertrouwd op dat instrument. Ik ben er mee in aanraking gekomen doordat ik een tour heb gedaan met Harouna, die eigenlijk de absolute meester op de kamele ngoni is, het instrument dat volgens traditie bespeeld wordt door de jagers van een stam om er de boze geesten mee weg te jagen! Met die 8 - oorspronkelijk 6 - snaren heb je dus zeg maar een pentatonische toonladder ter beschikking, maar de virtuozen spelen er ook halve noten mee - wat behoorlijk wat fysieke eisen stelt. Vergelijk het maar met in duimpositie spelen op een contrabas. Zo kunnen zij eigenlijk alle noten spelen die ze willen. Nu dit instrument nog niet in de band gespeeld wordt - er is bijna niemand in

Nederland die het instrument speelt én zich een beetje thuis voelt op het snijvlak van jazz en Afrikaanse muziek - neemt een tweede gitarist die rol over, vaak met slide. Ik ben wel van plan om nog één of twee stukken voor dat traditionele instrument te schrijven, en die dan live te spelen.'

Meer dan 'gewoon begeleiden'

'Ik wilde graag ook een andere invalshoek laten zien van het basgitaarspelen zonder dat het meteen solistisch zou worden, maar wel anders dan gewoon begeleiden. Het meest typerende aan hoe ik op dit album speel, is dat ik me concentreer op de bijzondere frasering die je in eigenlijk alle Afrikaanse muziek tegenkomt: alsof je repeterende, variërende patronen op een getokkelde gitaar of harp speelt, zeg maar. En in feite is frasering [articulatie, accentuering en zinsindeling, red.] sowieso al het meest kenmerkende aan hoe ik als bassist speel. Ik maak zinnen met een begin en een eind, speel sommige noten met net iets meer nadruk en ik voeg slides, muteds en dergelijke toe als "interpunctie".'

Maar hoe leer je dit? Niet van een plaat of uit een boek, want dan wordt het "waarom" van de muzikanten niet duidelijk. 'Klopt! Sowieso moet je kilometers maken. Zeven jaar geleden nam ik het album Life Of Matheo op, met mijn toenmalig, nog een beetje naïef idee van wat Afrikaanse muziek was. Voordeel: vanaf dat moment was ik "die bassist die nogal bezig was met Afrikaanse muziek" en dat zorgde er weer voor dat ik als invaller gevraagd werd op het Le Guess Who?-festival, waar de bassist van de Guinese koraspeler Sekou Kouyaté niet kwam opdagen. En moest ik in de auto snel mijn partijen checken. Toffe leerschool en zo werd ik ook gevraagd om met Harouna Samake te touren. Vooral van Harouna leerde ik hoe anders die muziek was! Ik bedoel, als ik naar topjazzmusici luister, weet ik waar ze het vandaan hebben en wat ik de komende tien jaar nog moet doen om daar in ieder geval de buurt te komen. Maar als ik naar Afrikaanse muziek luisterde, had ik gewoon geen idee waar ik naar moest zoeken. Gelukkig stonden zij ervoor open om al mijn vragen te beantwoorden, me te vertellen hoe ik kon luisteren, waar - tamelijk belangrijk toch - de één zat en >

'Ik wilde graag ook een andere invalshoek laten zien van het basgitaarspelen zonder dat het meteen solistisch zou worden'

> hoe ik de groove van die muziek kon voelen. Daar heb ik simpelweg mijn kilometers mee gemaakt en mijn eigen trucs opgebouwd. Begrijp me goed, ik ben er nog lang niet, maar ik zit steeds vaker goed, haha. Toen Harouna me in het begin een baslijn voorspeelde, speelde ik hem na, maar ik voelde me een robot, ik snapte niet wat ik deed. Nu is dat anders en “voel” ik de lijnen ook en zijn ze van mij. Dat kostte een paar jaar, maar het is wel te gek. Zo werkt het ook met mijn ritmesectie: Fantison Araby (mandinka-percussie, balafon) Yariv Vroom (percussie) en Yoran Vroom (drums) hebben zo veel méér ervaring in die muziektraditie, ik leer heel veel van ze. Zij zijn samen opgegroeid en van jongs af aan ook samen opgeleid, zij voelen elkaar zó goed aan. het is echt een genot om met ze te spelen!’

Opnames uit Afrika

‘Ik zou enkele maanden terug opnieuw naar Mali gaan – ik had één keer in Afrika gespeeld – maar Mali werd te onveilig. Ik hoop echt dat het binnenkort weer kan! De basis hebben we hier in Nijmegen opgenomen, de Afrikaanse muzikanten hebben opnames gemaakt in de studio van een vriend van me in Mali, op basis van voorbeelden op bas of gezongen stukjes van melodieën die ik opgestuurd had. Ze hebben er zelf teksten in hun taal op gemaakt, soms een lettergreep toegevoegd. Voor de titeltrack wilde een zanger zelf graag een verhaal vertellen en in melodie zetten. Dat werd echt de grote verrassing tijdens het opnameproces! Al kreeg ik alle andere zanglijnen en melodieën ook veel mooier terug dan ik had kunnen hopen. Soms was het lastig, bijvoorbeeld toen ik van een instrumentalist een opname terugkreeg die echt niet was wat ik wilde. Bleek dat hij mijn aantekeningen niet had kunnen lezen. Maar toen ik hem telefonisch mijn bedoeling had kunnen uitleggen, kreeg ik een opname terug die alsnog geweldig was.’

En die topmuzikanten accepteerden dat een Europeaan hen vertelde wat ze moesten doen? ‘Ik kende ze al wel goed, van eerdere optredens. En ik gaf vaak uit respect ook veel vrijheid of ik vroeg ze om drie versies te spelen. Dat leidde bijna altijd tot iets wat ik wilde, en soms vroeg ik ze om nóg een versie.’

Roots en nieuwe jazz

‘Begrijp me goed, ik schrijf geen ‘Afrikaanse’ muziek, ik heb mijn conservatoriumopleiding in de lichte muziek/pop en

jazz, en ik gebruik mijn roots en alle nieuwe jazz als inspiratie in combinatie met Afrikaanse muziek. Volgens mij heb ik daar nu een mooie en vooral afwisselende stijl in gevonden. Van de zangeressen die mee zouden doen aan de opnames vonden twee het trouwens helemaal niks, die stomme jazz van mij, terwijl de andere drie het niet meteen begrepen, maar juist de uitdaging aan wilden en ook echt iets moois toevoegden. Wat zij lastig vonden, vinden wij vanzelfsprekend en andersom. Maar met flink wat heen en weer sturen kwamen we er uit. Zoiets maakte ik ook mee in Kazachstan op een wereldmuziekfestival waar ik met Harouna speelde. We deden tijdens de afterparty een jam met muzikanten uit onder andere Siberië, Azerbeidzjan, Mali en Amerika. Daar viel niks heen en weer te sturen, dus dat liep voor geen meter. Vooral ritmisch verstonden de muzikanten elkaar gewoon niet!’

teuncreemers.com

Concert

28-05-2023 – Naamu – Jazz in Duketown (Den Bosch)

De Spullen

Voor Teuns Aguilar/Bag End-set staat een klein Supro buizenversterkertje. ‘Ik gebruik dat omdat die Bag End niet voldoende duidelijk de attack in het hoog en midden weergeeft. Plus: omdat het een buizenversterker is, krijg ik er een mooi randje vervorming mee. Ik stuur alleen de bovenkant van mijn geluid daarnaartoe; ik hoop dat die Supro het aan kan. Maar de balans was nu wel lekker! En ik kreeg mijn timing goed terug. Mijn bas is gebouwd door André van der End, al zo’n 13 jaar terug toen ik op het conservatorium startte en ik naast mijn fretless bas ook een gefrette bas nodig had. Die bas is echt met mij opgegroeid! Ik heb sinds kort een fretloze Precision, maar verder ben ik geen groot verzamelaar. Die Afrikaanse instrumenten heb ik vooral om te kunnen begrijpen wat hun beperkingen zijn; die dagen weer uit tot een andere aanpak wanneer je aan het schrijven bent.’